

KÖNYV

Eörsi István dalszövegei

A Palatinus Kiadó megjelentette Eörsi István összegyűjtött verseit, és a **Szögek** kötet címről mindjárt több dolog is eszembe jut. Egyrészt: a háború idején még (1945) nagyanyámat eltemetvén a budai Vár oldalán egy „kincsesláda” került elő ásás során, ám csak szögek voltak benne, „egy életre szóló koporsószögeink”. Életem ily jegyben mindig tart, és az 56 után a börtönből kikerült **Eörsi** nemes emberre valló – és kedvesen bohém – gesztussal igen nehéz helyzetemben segített (például), megosztotta velem munkáit (fordítások; bár ma lenne ilyen valakim). Verseit azonban nem szeretetből szerettem, hanem furcsa mód: mert Heine, Brecht megújítottját láttam benne (a politikai költő), meg érzelmileg is sokszor meghatottak. Például az a kitétel, hogy az ember meghalni mindig ráér és tud, ha nagyon akar. „Azt igen.” De hát könnyű-e valóban a politikus költő élete? Fordítva: kihalhat-e belőle ez az indulat?

A szögekről másodjára: az európai kultúra iránt nem mindig részletérzékeny közönségünk talán nem nagyon tudja, hogy van egy „kimondottan” szögekkel dolgozó német művész, bizonyos Uecker.

A – számomra – más kategóriában evidens Pilsinszky a „szálkák” fogalmát használta. **Eörsi** versei nem intézhetők el azzal, hogy a dal dökkjában lennének uszályok, netán uszályrakományra szögek. Ezek kitűnő versek, kiváló dalok nagyon sokszor, **Eörsi** nekem (persze sok-sok másféle irányú poétával együtt) kedves költőm.

Viszont elgondolkoztam a Politikus költő „fogalmán”. (Ami én magam végképp nem vagyok.) A politikus költő, és most ne foglalkozunk a publicista **Eörsivel**, egyszerűen nem képes nem törődni a közügynek tekinthető dolgokkal, állatokkal, tehát muszáj neki a versében (jó, hát bizonyos mennyiségű versben) ezekkel a dolgokkal foglalkoznia akkor is, ha történetesen „úgy

különb” megvan, nem hál az utcán teste, nem hal ki köz- vagy magánjellel „a lelke”. A nem politikus költő akkor sem képes a nyomorú vagy üdvre való közügyekkel foglalkozni versében, ha felháborodik is, hogy zöldpolitikuskok vörösök voltak, vagy hogy a tankhajók már a Galápagos-szigetek évtizedre állatvilágát is előntik világgazdasági mocsokkal. Ha minden ízében irtja őt is a világlobalizálódás. Legalább az állatokkal tud azonosulni.

Magam emez utóbbi emberfajtába mind jobban tartozom, de – tessék, a költészet hatalmas! – az olyan jó poétákat, mint amilyenek **Eörsi** nagyon de nagyon sokszor bizonyul, költői minőségükben továbbra is tiszteltem. A vers valami külön „állatfajta”, nem tudom, szizgetszerű hovatarozása micsoda. De aho-

gyan mindenki sziget, és a harang mindenkiért szól, hát mikor **Eörsi** jól összekapja az ő költői istensége, az eredmény szép és erős. Senkit nem akarok meggyőzni igazam felől (e poétikai tárgyban), és a politikai „vetületüktől” egyre messzebb távolodom, mert a világhelyzetet egyszerűen tragikusnak és botrányosnak ítélem, és semmiféle sárdobálást nem tartok jogosnak, semmilyen színű sár ilyesféle használatát. **Eörsi** most összegyűjtött munkáiban azonban az ember örök „lelke” munkál, és a szépség (bocsánat emez ódon-ságos fogalmakért) gyakran megvalósul. Másutt a gondolat sugárzó ereje hat

messze értékesebben, mint a szellemesség.

Higanyos alkata miatt **Eörsi** ugyanúgy önként mond le sok költészeti mindenféléről (nem dolga, nem világa), ahogy jómagam a világról lemondok. (Bocsánat a nagy szóért.) De hogy különböző jellegek a költészet égboltja alatt rendszeren és szeretve találkozhatnak, **Eörsi István** s e sorok szerény írójának példája megint hadd bizonyítsa.

Tandori Dezső

Palatinus Kiadó, Budapest

A fedélterv:
Milorad Kristić
munkája
432 oldal
Ára: 2960 Ft